

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO
NR. IX-705 13, 17 IR 30 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2654
(toliau - nutarimo projektas)

(TAP-23-895) (23-8010(2))

Nr. NV-1547

Vilnius

Įvertinę nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas bei pasiūlymus.

Konstitucinis Teismas savo nutarimuose yra pasisakęs, kad įstatymų leidėjas privalo nustatyti ir tokį teisinį reguliavimą, kuriuo būtų sudarytos teisinės prielaidos piliečiams iš anksto tinkamai parengti tam, kad paskelbus mobilizaciją jie galėtų tinkamai vykdyti savo konstitucinę pareigą ginti valstybę (Konstitucinio Teismo 2009 m. rugsėjo 24 d. nutarimas). Todėl pritardami įstatymo projekto rengėjų tikslui stiprinti visuomenės atsparumą ir pilietinę valią, kad kiekvienas ginklą turintis ir juo naudotis mokantis pilietis įgytų pilietinio pasipriešinimo žinių ir praktinių įgūdžių, žinotų savo vietą ir vaidmenį šalies gynybos sistemoje, atkreipiame dėmesį į šiuos aspektus:

1. Nutarimo projekto 2 ir 3 punktuose yra siūloma, jog piliečiams būtų nustatyta viena iš leidimo laikyti ar leidimo nešiotis ginklą sąlygų – būti išklausiusiems pilietinio pasipriešinimo kursą. Tokio kurso neišklausymas sąlygotų minėtų leidimų neišdavimą. Norime atkreipti dėmesį, kad Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad pagal Konstituciją, *inter alia* konstitucinę teisinę valstybės principą, įstatymų leidėjas, vykdydamas pareigą nustatyti leidimų įsigyti ir turėti ginklus ir šaudmenis išdavimo ir panaikinimo sąlygas ir tvarką, turi sudaryti prielaidas užtikrinti visuomenės saugumą ir viešąją tvarką, ginti žmogaus teises ir laisves, *todėl įstatyme turi nustatyti tokias ginklų ir šaudmenų ribojimo priemones, kuriomis būtų sudarytos prielaidos riboti šios teisės turėjimą visais tais atvejais, kai esama pagrindo manyti, kad asmuo, turėdamas šią teisę, galėtų kelti pavojų visuomenės saugumui, viešajai tvarkai* (Konstitucinio Teismo 2023 m. kovo 15 d. nutarimas Nr. KT30-N3/2023). Pabrėžtina, kad tiek įstatymų leidėjas, tiek Konstitucinis Teismas analizuodamas Ginklų šaudmenų kontrolės įstatyme (toliau – GŠKI) įtvirtintas leidimų pagal minėtą įstatymą išdavimo sąlygas, jas sieja su pavojaus visuomenės saugumui eliminavimu, kuris gali kilti asmeniui naudojantis ginklu. Minėtų kursų tikslas - įgyti pilietinio pasipriešinimo žinių, žinoti savo vietą ir vaidmenį šalies gynybos sistemoje, todėl šių kursų iššklausymas nesąlygoja galimo pavojaus užkirtimui dėl ginklų ir šaudmenų turinčio asmens veikimo, o taip pat nesudaro prielaidų didesniai visuomenės saugumui ar viešosios tvarkos užtikrinimui. Manytume, kad pareiga išklausti pilietinio pasipriešinimo kursus siekiant stiprinti visuomenės atsparumą ir pilietinę valią, sistemiškai galėtų būti įtraukta į kitų sričių teisinio reguliavimo imtį, siekiant sudaryti teisinės prielaidas piliečiams parengti vykdyti šią konstitucinę priedermę. Atsižvelgiant į išdėstytą siūlome įvertinti galimybę nutarimo projektą formuluoti kaip pritarimą tikslui bet ne įstatymo projektui. Atitinkamai turėtų būti koreguojamos ir kitos nutarimo projekto nuostatos.

2. Pažymėtina, kad atsižvelgiant į nutarimo projekto 2 ir 3 punktų nuostatas, piliečiams ir užsieniečiams būtų sudarytos skirtingos sąlygos ginklų įsigijimui bei turėjimui - užsieniečiams būtų

sudarytos palankesnės ginklų įsigijimo ir turėjimo sąlygos, atsižvelgiant į tai, kad jiems nėra keliami privaloma sąlyga būti išklausiems pilietinio pasipriešinimo kursų, o tai neatliepia asmenų lygiateisiškumo principo.

3. Atsižvelgiant į nutarimo projekto 1 punkte dėstomą pastabą, kad pilietinio pasipriešinimo kursų išklausimą sieti ne su ginklo įsigijimu ar turėjimu o su leidimo laikyti ar leidimo nešiotis ginklą gavimu, siūlome įvertinti, ar turi būti, kaip siūloma įstatymo projekte, keičiamas GŠKĮ 17 straipsnio 1 d. punktas, kuris numato sąlygas, kuomet fizinis asmuo negali įsigyti ir turėti ginklo.

4. Atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2023 m. balandžio 24 d. išvados Nr. XIVP-2654 3 punktą, Vyriausybės išvados yra prašoma taip pat ir dėl numanomo lėšų poreikio, todėl nutarimo projekte turi būti aptartas ir šis aspektas.

5. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas pastabas, siūlome apsvarstyti atsisakyti nutarimo projekte siūlyti GŠKĮ nuostatų konkrečias formuluotes, įvertinant tai, kad vienareikšmiškai nėra aišku, kokios jos turėtų būti, o Vyriausybės išvadą formuluoti pateikiant pastabas.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Indrė Marija Baranauskienė